

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Reus Diumenge 17 de Octubre de 1897

Núm. 3.395

Any XII

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes.	Plas.
3	3/50
3 mesos	1/10
6 mesos	1/20
1 any	1/40

Extranger y Ultramar
Anúncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofre, carrer Junquera, 8.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra La que paga més contribució de la provincia
FARMACIA OBERTA TOTA LA NIT
 Arrabal Santa Anna, número 80, prop à la plassa de Catalunya

MALALTS DELS ULLS

Lo **DOCTOR BIADA**, oculista del Hospital del S. C. de Barcelona, ex-quefè de clinica y ab titol de las universitats de Berlín y Wurzburg, ex-ajudant dels Drs. Wecker y Landolt de Paris.
 Reb en CONSULTA a Reus, tots los diumenges y dilluns de 9 à 12 y de 4 à 5.
 Arrabal alt de Jesús, 38, sobre 'l Correu.
 Los demés dias a Barcelona, Claris, 44, cantonada a la Gran Via, de 11 à una y de 4 à 5.

CREMA LÁCTEA ROMEU

Reproductora de la llet

aprobada per la M. Iltre. Academia Médica Farmacéutica de Barcelona.

Eficassment recomenada para aumentar la llet a las Mares de familia, en cuants casos s' hagi retirat per disgust, fluixetat, etc. Ab son ús, tota mare pot criar a sos fills durant lo temps de la lactancia.

Dipòsit: Farmacia de A. SERRA, Arrabal de Sta. Anna, 80

REUS

PERA 'L DIA DELS MORTS

Riquíssim y variat assortit de coronas, flors artificials, rams, pensaments y demés adorns propis pera nitxos, panteons y sepulturas y arreglo dels demés objectes que s' troban deteriorats.

Ultima novetat y gust exquisit, a preus limitadíssims.

Se trobarà en lo domicili de las germanas

RIPOLL

Reus.—Carrer de S. Joan, 18, segon.—Reus.

Vinyas Americanas

DE **Marcial Ombrás** (Propietari)

Avinguda del ferro carril, Figueras, (Girona)

Barbats y estacas en venta, per milions.—Preus reduhits y autenticitat garantizada.—Cinch milions d'estacas, y un milió de barbats.

GAS REUSENSE

Aquesta Societat instala canyerias y aparatos d' iluminació y calefacció a qui ho solliciti, sens cap gas-lo per part del sollicitant, mediant lo pago del gas a 30 cèntims de pesseta lo metre cúbich, y ab tal que el consum anyal arribi a una cantitat determinada.
Perà més informes y detalls, dirigir-se a la fabrica.

Per lo Mitj-dia de Fransa

Sortirem de Lourdes plovent y ab 40 minuts de retrés que portava 'l tren descendent de Tolosa, lo qual prova que, malgrat lo bon servey dels ferrocarrils francesos, ... en todas partes curcen habas. En dita estació presenciarem distints incidents cómichs per la molta aglomeració de gent que hi havia pera aposen-

tarse en lo convoy; un respectable y voluminós sacerdot alsava en l' ayre un abultat paraygua vermell, com senyera pera que 'ls individus de la pelegració respectiva s' agrupessen a son encontorn; més enllà, dos senyoretas, de naa més que *royal*, estavan atrafegadas en colocal en un departament una grossa maleta, mentres una d' ellas perdia una sabata que no va poder recuperar porque 'l tren va posarse en marxa, deixant a la mamá d' aquellas en terra per no haver capgut en lo cotxe sa inmensitat, ab los brassos al ayre, gesticulant y quedant casi com lo gall de Morón.

Lo tren feu via per lo costat del riu Gave, mesclant los xiuletts de la locomotora ab lo xim-xim de la pluja, y malgrat la vista dels fértils camps que atravessavam, lo viatge s' feya melancólich, no bastant a animarlo la conversació seguida d' un parisench que per tot lo d' Espanya 'ns preguntava.

Arribarem a Pau, shont tornarem a veure lo dit riu que divideix la ciutat, y 'ns quedarem ab lo desitj de visitar tan bonica població y 'l palau d' Enrich IV, que s' divisa al passar, perquè la pluja no convidava gayre a fer excursions: ens contentarem, donchs, ab la explicació que 'ns feu l' amable parisench, que va trobar ocasió de desfogar tota sa xerrameca y 'ns feu *regardar* per tot. Baixaren las senyoretas de la maleta y de la *malheureuse* sabata y lo tren xiulá, seguint sa marxa com si tal cosa; y 'ls nuvols vinga deixar anar aygua, y 'l citat *monsieur* xerra que xerra, fins a Puyó hont va deixarnos pera agafar altra línea pera no sé quins banys de Salinas ó Salice.

Quedarem tranquils, quan del vehi wagó sentim grans cantis y 'ns enterém que 'l respectable sacerdot del voluminós paraygua, fent d' aquest sa batuts y quel altre Gonla, dirigia ab ardor lo coro que entonavan (?) sos companys d' abdós sexes, fentloschi de pedal lo *sum-sum* de la acompassada pluja, ab variacions de flautj per la màquina; y aixís seguirem fins Bayona,

ahont los deixarem encar cantant, y suposém que seguirian aixís fins llur destí, si la gola no 'ls queda seca.

Bayona-Biarritz

Es Bayona capital de departament y plassa fortal banyada per los rius Niva y Adour, lo primer dels quals divideix la ciutat, y després s' bneixen, essent navegables fins a sa desembocadura en lo mar. La població es regular, bastant comercial, pero poch animada, y la campinya molt bonica y plana; per sa proximitat a la frontera de nostra nació se ven bastant visitada per espanyols, especialment bascos, y aixó potser influheix en que sigan extraordinariament aficionats als toros, tenint una bonica plassa y havent pogot *admirar* en los aparadors de la «Maison du Printemps» unas graciosas banderillas totes enremelladas y en forma de ciris, que estavan a la venda junt ab objectes de tocador y de medas.

Bayona es també residencia del bisbe de la diócesis y té una catedral, encar que petita, de elegant construcció góticat en la plassa de Gramont y junt al port, hi ha un edifici que ocupa una mansana, y serveix pera teatre y demés oficinas públicas; y la ria s' ven bastant animada de barcos.

Encar que ja coneixiem Biarritz, tan bonich lloch sempre convida a reveurel, aixís es que 'l següent dia preniam lo tranvia que passa per la bonica carretera que dirigeix a dita vila, ten alegre y tan concorreguda sempre, admirant al pas los elegants *chatelets* que per allí hi ha y que 'm recordavan las bonicas torres de Sant Gervasi.

Lo luxo que hi ha a dita vila no 'l podem compara ab cap de las poblacions d' ayguas de nostra nació, ni la grandiositat de sos magnífichs hotels, ni 'ls detalls de sa coqueteria interna. Poch temps que s' passi sense visitarla, ja trobéu novas construccions y fins carrers enters; vegerem la iglesia de dominicans que están acabant, de tres naus, tofas ab columnas de marbre, plenas de llums eléctrichs com un saló, y d' una riquesa extraordinaria; lo temple protestant, tot de pedra, lo moscobita ab sa original construcció, lo magnífich cassino y aquella platja, sempre concorreguda d' elegants banyistas. Lo port, plé de rocas esponjosas que las onas en son continuat mohiment omplen d' aygua, se converteixen en capritxosos surtidors, y per entre mitj d' ellas, convertidas algunas en arcades, passen originals jochs d' aygua que extasian la vista.

Pero novament la pluja ens va treure d' aquell lloch de fadas, que si elles no s' mullavan, nosaltres, com a pobres mortals, sí; y ab recansa prenguerem lo tranvia, y retornarem a Bayona pera prosseguir la nostra ruta.

Y en aixó tocaren las quatre del rellotje de la catedral, y de prompte s' obri la porta de nostra cambra y un home alt, cobert per... un rubasquero, ens digué que l' hora era arribada y 'ns feu pujar en un cotxe que atravessá carrers y plasses y un pont sobre 'l riu, de prompte lo cotxe pará, l' home 'ns feu baixar, y sens taparnos d' ulls... ens demaná la propina; era que havíem arribat a la estació de St. Esprit.

Pojárem al tren resignats y contents, perquè allí no hi plovia, pero no per aixó deixarem de veure aygua, ja que la línea continua per lo costat del riu Adour fins prop de sa desembocadura en l' Océa; des de Le Boucau a Labenne atravessarem extensos pinars quals arbres tenen una sangria de dalt a baix y en la soca un gotet pera recollir la resina que degota d' aquella; seguirem per las Landes, grandíssims plans de terreno poch cultivats, vegerem a Benesse boscos

d'alsinas sureres y altres de pins, fins á Saubusse: desde aquí ja tot son vinyas y camps ab tota classe de cultiu y arbres, per més que la fruyta no es de molt tan sabrosa com en nostra terra; á Mées y prop de Dax hi ha grans estanyes ab centenars d'ánechs, hermosos prats y moltes vacas, algunas d'ellas molt bonicas ab tacas blancas y negres en la pell.

La línia segueix per terrassos d'hermosa vegetació, particularment vinyas, fins arribar á

Burdeos

La estació de la línia del *Midy* d'aquesta ciutat es monumental, té tres cossos d'edifici y tots ells son de magnífica construcció. Burdeos es capital del departament de la Gironda, y te uns 300.000 habitants; antigament se digué *Burdigala*, y 'ls romans la feren capital de la segona Aquitània; los visigodos, á son pas pera Espanya, la saquejaren y ocuparen fins que Clovis va treurels d'ella; després la invadiren los cerracenos, los alans y 'ls normands, fins que en l'any 911 los duchs de Gascuña se'n apoderaren, passant en 1152 baix la dominació inglesa, en qual poder se conservá fins 1451.

Lo radi de la població es molt gran, perque, exceptuant los carrers principals, en los restants, las casas casi totas sols tenen un pis. Lo centre es la plassa de la Comedie, hont hi ha 'l gran teatre que ocupa tota una mansana, ab porxos; d'aquesta plassa arrencan las millors vies, que son la de la Intendencia, la del Chapeau Rougue que va fins al port, la de Santa. Caterina, la gran avinguda de Tourny y la de Esprit-des-Lois. En la plassa de Quincouces hi ha un magnífich monument dedicat als girondins, ab hermosos grupos escultórichs y remata en una alta columna pareescuda á la del monument de Colon de Barcelona, seguint á continuació un ample passeig fins al riu.

Sobre 'l Garona te un hermós pont de 486 metres de llarch, compost de 17 archs, que uneix la ciutat ab lo barri de Labastide. Dit riu forma un port semicircular, d'aygua rogenca, d'uns 600 metres d'ample, y sa profunditat es de sis metres y en lo máxim de refluxo arriba á 12; està constantment concorregut de tota classe d'embarcacions que tranzitan per lo riu fins sa desembocadura en lo mar Océa, en Royan, com per lo canal del Mitj-dia que comunica ab lo Mediterrani.

Sabuda es la importancia viticola de Burdeos, que es sa principal riquesa, y ab aixó es per demés dir que aquí es paladeja un vi sabros, y que 'ls mosquits hi poden passar bons ratos.

Apesar de la nombrosa població, los carrers y sitis publichs no s'vuenhen gayre animats, y aixó, unit al clima fret y humit, al color foscós dels edificis y á que ab frecuencia plou, fa que la vida no siga tant divertida com en altres capitals.

Los principals hotels y cafés son al carrer de l'Intendencia y plassa de la Comedia, haventhi alguns de bastant bonichs, pero no gayre grans: en alguns d'ells ohirem acaloradas discussions, ab motiu de la corrida de toros que hi havia á Bayona, respecte á qui era millor dels toreros espanyols y sobre las distintas sorts d'aytal *lidia*, lo qual no va deixar d'omplirnos de satisfacció al considerar que, si tantas cosa dolentas importém dels francesos, ho es que 'ls exportém aquesta que no es de las millors.

L'edifici de la Borsa es bastant regular, inaugurat l'any 1749 per edicte del rey Llis XV: remata ab una hermosa cúpula que corona lo saló de contractacions, y en aquest hi ha un cuadro que reproduheix lo port, ahont per medi de paperets ab lo nom de las embarcacions, se sap en quin punt están encladas. A continuació de dit edifici hi ha lo de la Aduana, formant entre 'ls dos una plassa, ab un surtidor al centre.

En la plassa de Richelieu hi ha un bonich monument dedicat á Carnot, ab la estatua del malagnanyat president de la república francesa: y la plassa de Gambetta està rodejada de bonichs edificis, y lo centre està ocupat per jardins.

Lo gran teatre té un bonich vestibul ab dos escalinatas, decorat ab figuras y grans cuadros colaterals, y la sala d'espectacles es regular, ab 15 filas de butacas y 4 pisos, essent aquestos dividits en compartiments per columnas doradas, que 'ls fan semblar grans balcons: y decora lo texto un antich fresch alegórich, penjant del centre una colossal aranya de cristal ab centenars de lloms, única que hi ha en la sala.

La catedral, dedicada á S. Andreu, es un hermós edifici gotich del segle XIII, que 'ns recordá la de Burgos, per mes que aquesta es mes grandiosa y artistica. Dita iglesia seria millor si fos mes regular de proporcions, puig la nau central es de una amplada assombrosa, la del core es molt atrevida, y sobre la bonica portelada exterior septentrional es d'admirar las dos

agullas que rematan las dos torres, així com altre d'estil gotich, anomenada de *Payberland* y separada de la catedral, en mitj de la plassa, la qual serveix de campanar.

Altre temple notable es l'iglesia de S. Miquel, construhida en 1160 durant la dominació dels inglesos, també gótica y d'un estil arquitectónich mes correcte que la catedral: sobre tot es notable son campanar, bastant parecut al de Reus, encar que mes baixet, (no s' enfadín), que per sa elevació servia d'atalaya al poble en las guerras civils y de fortalesa per sa solidéz.

L'iglesia de Sta. Chreu data del segle VII; Carlo Magno la va fer reedificar: sa portada es molt original y està adornada ab figuras, símbols, y alegorias místicas, y la de Nostra Senyora, es altre temple en que s'admira l'ample nau principal, molt gran y elevada, adornada ab pilastres d'ordre corintio; l'altar major, de marbre blanch, lo púlpit de caoba rematant ab l'imatje de la Verge, y la fatxada de la porta principal adornada ab pilastres y esculturas notables.

Te ademés Burdeos bonichs jardins publichs, una bona Universitat ab un hermós vestibul de columnas; en lo carrer de Vicior Hugo hi ha un gran mercat com lo del Born, y enfront lo Liceo Nacional.

Lo desideratum dels burladesos es anar á passar lo diumenge á Arcachou, bonich poble situat á una hora de tren, á menjar las famosas ostres: Res mes divertit que veure aquells *trains de plaisir* que surten atestats de gent, alguns ab lo pa sata 'l bras. ab direcció al *Biarritz pobre*; allí van á banyarse, puig lo mar forma una gran ensenada, ab una platja finíssima. bastant concorreguda, Arcachon té un criadero d'ostres digne d'esser visitat; un bonich cassino y elegants torres, rodejat de bosquets, y es una vila bastant animada á l'istiu; las senyoras, per taparse lo Sol, portan unas grans cofias, adornadas ab llassos, y la gent passa casi tot lo dia en la platja, que convida á banyarse.

Y tement esser pesat á mos tolerants lectors, faig punt á aquesta repetintme son affem. S. S.

J. KAISER.

Octubre 1897.

Recorts prehistorichs al Camp de Tarragona (1)

Primitivas invasions d'Orient.—La rassa indígena.—Invasions del Nort.—Els druidas.—Obras ciclopes que 'ns llegaren.—Altar druida del Mas del Olm.—La cova del Mitj-dia y la roca del "Catroc".—Els habitants de las montanyes.—

Al temps en que primitivas invasions de Grecs, Etruscos, Focences, Cartaginesos y Romans, moltes centurias avants de la Era Cristiana, se disputavan el predomini de la costa del Camp de Tarragona, no existia encara la població de Alcover. L'hermosa plana que á sos péns s'extén y la verda mantanya que s'alsa á sas espatllas, estava solament poblada per indígenas, gent casi selvatge, que feya vida comuna ab las feras dintre de las covas y entre l'espesset dels boscos, que no cultivava 'l terreno, vivint solament de la cassa y de la pesca en els riuets que atravessan la comarca y dels vegetals que l'explendent naturalesa li produhia, de quina rassa cap noticia ha arribat á nostres dias ni cap resto históric ni obra seva ens ha deixat per sa memoria. Era una rassa mes primitiva que que la ciclópea que alsá las primeras murallas de Tarragona, sobre l'origen de la qual ya no alcanza l'história é hi va mitj á las palpentas l'hipótesis. Era potser una rassa invasora, nómoda, vinguda d'altres paratjes, però indubtablement es la que ab mes propietat pot donárlhi el dictat d'indígena, ayxó és, la rassa natural del país, al menos per la poderosa rahó d'esser la primera en habitarlo.

Casi al ensemps en que las primeras invasions d'Orient invadian la costa de nostre Camp y fundavan vora 'l mar las primeras poblacions, una rassa vinguda del Nort procedent de la Germania y de las Galias, invadia 'l nord de la península ocupant principalment la Galicia y mes enllá la Normandia y l'Anglaterra. Era la rassa *Celtica*, adoradora de la Lluna, els arbres y las plantas. Indubtablement que aquest antich poble, procedent del centre d'Europa, portava en sí un germen de civilisació en sas creencias religioses y en la vida patriarcal y familiar que practicava. Els historiadors francesos la presentan com una rassa semi-civilisada, benigne y hospitalaria, pot ser ab marcat optimisme per l'esperit de rassa, puig en aquelles llunyanas épocas, els pobles del Nort en quant á civilisació no estavan pas á l'altura dels pobles d'Orient, com pot judicarse p'els restos de sa civilisació que aquestos ens han deixat. De Orient ens ha vingut la llum de l'inteligéncia, com cada dia d'allí ens vé la llum de la vista.

(1) De l'obra «Monografía de Alcover».

La rassa *Celtica* alsava temples á sos Deus, rúatechs monuments, toscos altars de pedra ahont sacrificava sas víctimas, humanas ó irracionals á semblansa de las prácticas de las primitivas religions d'Orient. Un d'aquets rústecs monuments queda en peu encara avuy prop d'Alcover; á una hora endins de la montanya en el fondo del barranc del *Mas del Olm*. Aném á descriurel, puig el considerém com un exemplar magnífic, un *document* pre-históric com pocs altres ne quedín d'aquella llunyanana época en els paissos que mes habitaren.

L'altar *druida* del Mas del Olm se compon de tres cossos perfectament desllindats. El repeu es una colossal pedra que surt de terra fins á l'alsada de uns 4 metres per la banda del davant y que va disminuint gradualment dels costats á causa de la configuració del terrer fins á quedá sols de un metre poc mes ó menos, d'alsada en la part del derrera. Sobre aquesta enorme roca cuadrada, espadada que judiquém natural, hi ha apilats alguns colossals bloks simetricament posats de Nort á Sut, y sobre aquest una gran llosa travessera que ab els bloks de sota, forma per la banda del davant una especie de capelleta ó cova de pochx decímetres de fondaria. Com la gran pedra del repeu per la banda del davant surt cosa d'un parell de metres, enfront la cova forma una petita sala perfectament plana ahont s'hi veuhen grans trossos de llosas potser encare restos de las que devian necessitar pels sacrificis, essent de notar que tant aquestos trossos com los bloks que forman la capelleta tenen un color molt torrat.

El cos tercer, ó siga 'l coronament del altar, es per nosaltres el mes notable. La gran llosa travessera de sobre 'ls bloks, en son centre, brosta un coll perfectament rodó de uns dos pams d'alsada. Sobre aquest bocí de coll de pedra se'n hi apoyá un segon, perfectament igual, y á l'alsada d'uns dos palms mes, s'aixampla en tota sa circumferéncia formant un colossal *todo* de pedra viva que s'ergeix magestuós á una vuyt ó deu metres d'alsada contant desde la base del monument. La vista d'aqueix inmens quadrat de pedra, que no farà menos de 200 quintars, vista de distancia produheix un efecte extraordinari, á un li sembla contemplar una edificació fantástica y somia ab passadas edats, en fantásticas llegendas y en las primitivas rasses de gegants que 'l alsaren. Per sobre de la gran llosa que sosté 'l pilá y al rededor d'aquest, poden passejarshi amplement dos homes d'enfront, y dalt de la roca no pot pujarhi un home sol, puig s'eleva á uns tres metres. La roca en sa part superior es perfectament plana, y sobre ella podrian dinar ab comoditat una dotzena de personas. Es, en ff, un exemplar admirable de las edificacions de l'«Edat de la Pedra treballada» de que 'ns parla la Paleontología.

D'un altre treball d'aquella primitiva rassa aném á parlar, de la roca del «Catroc». A una hora de Alcover, envers al Nort, bastant distant del «altar druida», la montanya forma un xamós plá al abrigh d'un colossal cingle quins inmensos enderrochs imposan de veras, puig ab tanta cresteria de rocas, á un li sembla contemplar una deserta ciutat de titants. Al mitj d'aquest xamós plá s'alsa una petita cresta desde ahont se contempla tot lo Camp de Tarragona ab son círcul de montanyas y al fondo 'l mar com un inmes llenso turquí. Aquesta cresta está badada per un fondo y estret avenc, y á la boca d'aquest avenc está encallada una roca en forma de botella que tindrà uns dos metres de llarch. Com la roca s'apoya sols per dugas soles puntas ventrals que li fan de fuell y aquestas puntas están apoyadas en dos caixals de la roca y 'l pes de la pedra està nivellat, un home, pitjant ab la má en una de las puntas de la roca la fa anar d'ací d'allá ab gran facilitat. Aquesta roca al ballar, toca á la pedra y gracias al ressó del avenc, produheix un soroll molt fort, tant, que ab ayre favorable se sent de sbaix al plá del Camp, fins aprop de dugas horas lluny.

Els que coneixen el *Catroc*, que aquest es el nom que se 'l hi dona, go tenen per una curiositat natural, mes nosaltres suposém que aquella pedra ab son soroll podia ésser un senyal que pera convocar als habitants del encontorn tenian aquells homes primitius. Sens dupte aquell lloch fou habitat per una tribu primitiva. Ho suposa aquell siti tan escullit y la roca aquella, y mes encare, una cova inexplorada que s'obra al cingle, enfront mateix de la roca del *Catroc*, y que s'coneix ab el nom de «Cova del Mitj-dia», que té una particularitat estranya. El tall del cingle mira al Sur, y al ser Mitj-dia en punt, marxa 'l Sol ràpidament del cingle invadintlo completament la sombra. De totas las encontradas del Camp desde ahont se ovira la «Cova del Mitj-dia», els pagesos no consultan pas altre rellotje.

JOSEPH ALADERN.

CRÓNICA

OBSERVACIONS METEOROLÒGICAS

del dia 16 d' Octubre de 1897

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'observació	BARÒMETRE aneroides	GRAU d'humiditat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER particular
9 m.	754	99			Nivol.	
3 t.	754	99				

HORAS d'observació	TEMPERATURAS			VENTS direccio	NUVOLS classe	can.
	Maxima	Minim.	Term. tipo			
9 m.	18	12		E.	Cun.	0.9
3 t.	Sombra 18			E.	Nin.	0.9

Lo dilluns pròxim a dos quarts de deu de la nit l'Orfeó Reusense y la Banda del Centro de Lectura obsequiaran ab una serenata al President de dita Societat don Lluís Quer executant la Banda la sinfonia de «Nebuça» y 'l Bolero de concert «La feria de Sevilla».

L' Orfeó Reusense cantarà una pesca a veus solas; «Las Galas del Cinca» y «Los Nets dels Almogavers», ab acompanyament de la citada banda.

Hem rebut lo número 81 de «El Eco de los Obreros Toneleros» orga oficial de la Federació d' oficials boters de la regió espanyola que s publica en aquesta ciutat corresponent al mes de Setembre pròxim passat.

En la tarde d' avuy tindrà lloch en lo carrer Creu Vermella (casa Dimas), una reunió dels reolutas del últim reemplaç, ab objecte d' ultimar los detalls pera una cuestació que s proposan verificar la que s oren tindrà lloch demà.

La premsa monàrquica ens està divertint que es un gust.

Contesta *El Nacional* al article de *El Imparcial* en lo que aquest diari deya que era la viuda de Cánovas qui devia anar a Palau a donar las gracias a la reina regent.

«En Palau—afegeix lo citat diari—no cab imaginar que s considerin excessius cuants honors se tributin a la memoria de Cánovas del Castillo».

Recorda després los serveys prestats a la monarquia per lo senyor Cánovas y diu:

«Ara que pensi cada cual qui ha de fer la visita: si la dama que otorga un títol de duquesa ó la viuda d' aquell que donà un títol de rey.»

Avans los monàrquics ens davan a entendre que la monarquia era una cosa sagrada y d' origen casi divi. Avuy... val mes no dir res, perque vaja, ja diuhen prou y massa ells. Es un amor rabiós, lo que portan a la monarquia.

Un amic desconegut nos ha remés una carta pel correu interior pregantnos que li doném nostra opinió sobre *aiad* del modernisme, y ens diu si consisteix en dir que ls arbres del passeig fan llangonissas.

D' ensà que nostres colegs locals *La Autonomia* y *El Liberal de Reus* se las pican sobre 'l modernisme, alguns se preocupan d' aqueixa cuestió, y pel que s ha dit no trobem extranya la pregunta de nostre amic. Ja li dirém a ell y als que no ho saben, pròximament, lo que es lo modernisme.

Acaba de constituhirse al «Ateneo de Tarragona» un Orfeó. Segons sos projectes, pensa dedicarse especialment a interpretar las pessas modernes d' autors estrangers y las cansons populars de Catalunya que està harmonisant lo mestre Morera.

Molts èxits y molta vida li desitgém.

Lo dia d' ahir sigué un dia humit del tot, puig del matí al vespre no parà de pluvisquejar, sens que s determinés a posarshi de debó.

Los presos en lo castell de Montjuich que s trobavan en un dels pabellons de la plassa d' Armas, han sigut trasladats als ponts números 1 y 2, ahont se troban ara tots reunits.

En breu s inaugurarà a Barcelona la Associació Nacional de Foment, dedicada a la defensa, desenrotlllo y engrandiment de totes las manifestacions del saber humà.

Diu un telégrama de Madrid:

«S' assegura que caracterisats republicans han enviat al general Weyler telégramas d' adhessió.»
¡Pobres republicans espanyols! Ja no 'ls hi faltava mes que aixó pera acabar de deixar de recó totes sas

aspiracions d' autonomia y de llibertat. A seguir per aquest camí, prompte podran entrar en la fusió los conservadors y en Romero Robledo.

Avuy, tarde y nit, hi haurà ball en la societat «La Verbena» situada en la travessia de Miramar ó sia en los horts de la Martella.

Per l' Inspector de mercats d' aquesta ciutat D. Pere Rovira, ahir foren decomisats é inutilisats 10 ks. de peix per no reunir las condicions necessaries de salubritat pera ser destinat al consúm públich.

Esmeradament imprés, com de costum, hem rebut lo volúm dels «Jochs Florals» corresponent al present any.

Doném las gracias més expressives per sa atenció als senyors del Consistori.

Ha mort en la Junquera lo conegut escriptor don Carles Bosch de la Trinchera, persona que gosava de innombrables simpatias. Lo Sr. Bosch erà autor d' algunes novelas catalanas y d' altres travalls literaris d' indisputable mérit.

En varias ocasions desempeñá ab zel é inteligencia càrrechs públichs d' alguna importancia.

Acompanyém a sa familia, especialment a son nebot l' ilustre jurisconsult Sr. Vergès, en la inmensa desgracia que acaba de sufrir.

En lo pròxim número publicarem una noticia detallada sobre 'l malográt escriptor.

Lo recaodat ahir per concepte de Consums en la Administració d' aquesta ciutat, puja a la cantitat de pessetas 1108'72.

SECCIO OFICIAL

Registre civil

del dia 15 d' Octubre de 1897.

Naiements

Cap.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Josepha Catalá Venrell, 70 anys, S. Llorens, 32.—
Francisca Sardá Mercadé, 74 anys, S. Joan, 17.

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Eduvigis.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de S. Joan Batista (Providencia)

Continúa en aquesta Iglesia la solemne Novena que la Arxicofradia Teresiana d' aquesta ciutat tots los anys dedica a sa excelsa Mare Sta. Teresa de Jesús.

Tots los dias a las sis de la tarde se posará de manifest a S. D. M. resantse a continuació lo Santíssim Rosari, ab lo fi de guanyar las Indulgencias que durant aquest mes d' Octubre concedeix lo Santíssim Pontífice, seguirán los exercicis de la Novena y sermó que está a càrrech tots los dias del Rvmt. P. Vidallet, de la Companyia de Jesús, finalisant ab la Reserva del Santíssim.

Avuy tindrà lloch la Comunió general durant la Missa de las 8, ab la plática corresponent La part de cant está a càrrech de las Religiosas d' aquest Convent.

Sant de demà.—Sant Lucas.

SECCIO COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	64'95	Filipinas	
Exterior	80'50	Aduanas	97'50
Amortisable	80'50	Cubas 1886	94'87
Fransas	19'90	Cubas 1890	78'87
Norts	24'35	Obs. 6 0/0 Fransa	95'
Exterior Paris	62'12	Obs. 3 0/0	52'50
Paris	30'70	Londres	32'93

Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paisos.

BOLSI DE REUS

Cotisations realizadas en lo dia d' ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	64'93	Fransas	19'85
Exterior	80'60	Cubas vellas	95'
Colonial		Cubas novas	78'95
Norts	24'40	Aduanas	97'95
Obligacions Aím. assa.	81'67	Oblig. 3 0/0 Fransa	52'50
		Filipinas	97'50

PARIS
Exterior. 62'75 Norts.

GIROS
Paris. 33'93

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan V. lles, D. Joan Llauredó Prats y D. Joan Vallduvi.

Londres	90 d/v.	00'00 diner	8 d/v	00'00
Paris	8 d/v.	00'00	Marsella	00'00

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

	ACCIONS	010	010	010
Gas Reusense		850		0
Industrial Harinera		600		0
Banch de Reus		500		0
Manufacturera de Algodon		100		0
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.			415	

ANUNCIS PARTICULARS

CLASSES DE MÚSICA

Per lo professor Estanislao Mateu

Quedan obertas desde primer d' Octubre en casa ó a domicili.
Curs especial de piano y cant.

Ar rabal Sta. Anna, 64, entressuelo.

Academia Fortuny

Ensenyansa de dibuix, pintura y módelat

BIRIGIDA PER

RAMON CASALS

Premiat ab medallas, diplomas y mencions honoríficas en varias exposicions, alumno per oposició del «Regio Instituto di Belli Artis» en Roma.

Ensenyansa de dibuix lineal, adorno, figura, paisatge, natural, pintura al oli y l' ayguada.

Dibuix y pintura ab model viu

Carrer Major núm. 28 pis 1.er Reus

TELEGRAMAS

Madrid 16.

Lo senyor Moret ha dit que careixen de fundament las noticias que ahir circularen per la Bolsa de que 'l general Primo de Rivera anés en tractes ab Aguinardo.

Los ministerials esseguran que dit rumor es un de tants com aprofitan los bolsistas pera sas jugadas.

—Los periódichs yankees tornan a ocuparse de la tan somniada per ells venta de Cuba als rebeldes cubans.

Un de dits diaris diu que a pesar de ser Mac Kinley molt amic d' Espanya no podrá oposarse a la actitud agresiva de las Cambras.

Afegeix que agotats los recursos del Erari públich, espanya s troba disposada a cedir l' isla en condicions honrosas, garantisant lo cumpliment de las mateixas los Estats Units.

Diu ademés lo referit periódich, que nn enviat de Mac-Kinley ha sortit pera la manigua a fi de conferenciar ab los principals rebeldes.

Paris 16.

Los governs de las sis grans potencias activen l' arreglo del conflicte cretense, ab la promulgació d' un Estatut sobre la base de las proposicions francesas que reglamentan lo régimen autonómich de la isla.

Ferrocarril económich de Reus a Salou

Servey de trens que regirà desde 'l dia 1 de Setembre de 1897.

SORTIDAS DE REUS.—Matí: 4'10, 9'06.—Tarde: 2'32, 3'45.

SORTIDAS DE SALOU.—Matí: 4'56, 10'46.—Tarde: 5'10.—Nit: 7'25.

Las horas se regiran per lo meridiá de Madrid.

Imp. de G. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS:

De Reus á Barcelona

5:00 m. correo (Per Vilanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).

12:11 t. mercancías, segunda y tercera.
1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5:25 m. (per Vilafranca).
9:46 m. (per Vilanova).
15:8 t. per id.
7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9:33 m.—1:04 t.—3:40 t.—7:49 y 9:57 nit.

De Mora á Reus

4:21 m.—8:00 m.—12:08 t.—6:04 t.—7:36 nit.

De Reus á Tarragona

8:30 m.—9:47 m.—2 t.—7:04 t.

De Tarragona á Reus

7:30 m.—12:25 t.—4:30 t.—8:30 n.

Biblioteca Regionalista

Llibreria Regional, carrer de Jesús, 31

SECCIO CATALANA

«Lo Catalanisme», per Valentí Almirall,	10 rals.
«Quadros», per Emili Vilanova,	2 "
«La Dida», per Joseph Feliu y Codina,	2 "
«Cartas Andorranas», per Joseph Aladern,	2 "
«Costums típicas», per id.	2 "
«Alcover», monografia, per id.	2 "
«Poesias», per Manel Marinello,	2 "
«Oda á Barcelona», per Jascinto Verdagner,	2 "
«Lo Pl de las tres brancas», per id.	2 "
«L' Aglenya», per Ramon Masferrer,	2 "
«Cráquis Pirrenenchas», per J. Massó Torrents,	12 "
«La Fada», per id.	2 "
«Catalunya trilingüa», per J. Casas Carbó,	2 "
«Anant pel món», per Santiago Bassinyol,	16 "
«Les Cróniques catalanes», per Gabriel Turell,	12 "
«Obras catalanes», per Joseph Izart,	20 "
«Poesias», de Joan Maragall,	8 "
«Alades», per Emili Ganyabens,	8 "
«Fructidor», drama, per Ignaci Iglesias,	8 "
«Montlba», per Bosch de la Trinxeria,	12 "
«Quan jo era noy», per A. de Biquer,	20 "

ADMINISTRACIO D' CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.

SECCIO CASTELLANA

«Música vella», per E. Doria y Bonaplata,	12 "
«Figura y paisatge», per Narcis Oller,	12 "
«Tascant per les Serres», per J. Pons y Mas-	12 "
saven,	8 "
«Espectres», per Enrich Ibsen,	8 "
Obras dramáticas de la biblioteca del «Teatro Regio-	
nal», á meytat de pretu.	
«Cansons Catalanes», harmonisades per Enrich More-	
ra, han sortit:	
«Sant Ramón»,	2 rals.
«Plany»,	2 "
«El Maquid», per Brunet y Bellet,	1 "

SECCIO GALLEGA

«Odas de Anacreonte», per Florenci Vaamonde, 5 rals.
Además están á la venda diferentes obras de celebrats iterats catalans, castellans y extranjeris.

Societat general de transports marítims á vapor de Marsella

Serveys del mes de Octubre de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Octubre directament pera Montevideo y Buenos Aires lo magnífich y ràpid vapor francés

ITALIE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Octubre lo vapor «Aquitaine»
lo dia 26 » » «Les Alpes»
Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palació.—Barcelona.

ASCENSORES-SIVILLA

Hidráulicos y Eléctricos

MONTA-CARGAS Y MONTA-PLATOS

APARATOS MOVIDOS

ELEVADORES POR MOTOR

DE TODOS LOS SISTEMAS

Y Á BRAZO

SECCIO COERCIAL

LA CASA

MUNAR Y GUITART

S. en C.

INGENIEROS Y ARQUITECTOS

LIBERTAD, 1, MADRID

La casa construye y tiene funcionando aparatos elevadores de todos los sistemas conocidos, como son los de equilibrio superior, equilibrio inferior, hidroestático, funiculares, de compensador, eléctrico, hidroeléctrico, mecánicos, á brazo, etc., que se describen en el CATALOGO GENERAL DE LA CASA.

Se facilitan Catálogos y Presupuestos

1897

Se repen otras de Hoias para Barcelona, Madrid y

Paris

Descompte de cobros, compra y venda de valores y per compra y venda de toda clase de valores, compra de monedas y billetes de los paises.

De Barcelona (per Tarragona) 8:30 m.
De id. directe 10:30 t.
De id. id. 1:30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera (per Pícamoixons y descendit de Lleyda) 7:30 t.
De Madrid y Zaragoza 2:30 n.
De Lleyda y Huesca 7:30 n.
NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que condueixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5:00 m.
Pera id. á las 2:00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 7 m.
Pera id. id. (per idem) á las 2:00 t.
Pera Tarragona, directe á las 7:00 n.
Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrasa y sas líneas á las 8:00 m.
Pera Madrid, Saragossa, Teruel y provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 4:00 t.
Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s deposita en los buxons, després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Las verdaderas AGUAS MINERALES de

VICHY

del Estado francés, son los manantiales:

VICHY-HOPITAL Enfermedades del Estómago

VICHY-GRANDE GRILLE Enfermedades del Hígado

VICHY-CELESTINS Enfermedades de las Vías urinarias, Diabetes, Gota, etc.

Véndense en las principales Farmacias, Droguerías, etc. y Depósitos de Aguas Minerales.

Para evitar toda clase de substitutiones los consumidores deben siempre pedir y exigir: Vichy-Hopital, Vichy-Célestins, Vichy-Grande Grille.